Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $3.00. Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 7. avgusta (Aug. 7), 1924. Subscription $3.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 185.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ZA NEZNOSNO SOPARO NEVIHTA IN PLOHA.

Čikažanje so se v torek potili do osmih zvečer v mučni sopari, potem pa kopali v poplavi.

TRI OSEBE SO UMRLE VSLED VROČINE, DESET DRUGIH PA JE OBOLELO.

Chicago, Ill. — V torek zvečer je bilo nenadoma konec neznosnega soparnega vremena, ko je jelo grmeti, treskati in liti kakor iz škafa. Vročina je nemudoma odnehala, nebroj kleti je bilo poplavljenih, ceste so se kopale v vodi, obstal je železniški in avtomobilski promet, in nevarnost je pretila, da se mestni kanali zamaše.

O petih popoldne, ko je vročina posredno zahtevala tri človeške žrtve, a deset pa jih je obolelo zastran nje, je solnce zaznamovalo 92 stopinj toplote na toplomerih, preden je prišlo do prvega ohlajenja. Ko je prišel vihar zvečer ob osmih nad mesto, se je temperatura znižala na 75 stopinj. Padla je v manj kakor petnajstih minutah za petnajst stopinj.

Za naslednji dan je vremenski prerok napovedal še vedno hude nalive. Vročine se za nekaj dni ni treba bati v Chicagu.

Vihra je bila posebno huda v severnih in severnozapadnih delih čikaškega mesta pa po zapadnih predmestjih. Požarni in policijski oddelek Oak Parka, Cicera, River Foresta, La Granga in Forest Parka sta imela dela čez glavo. Treba jim je bilo skrbeti za preplavljene kleti, pretrgane električne žice in podrta drevesa.

Ponekod je reka Des Plaines narastla tri čevlje. Vzhodni breg med Maywoodom in Wheelingom je bil preplavljen, in trije nasipi so bili pod vodo.

Čuvaji na obrežni čuvajnici pri ustju reke Chicago so sporočili, da se je jezerska gladina dvignila za več palcev, a voda v reki pa je narastla za en čevelj. Bili so na straži za pokvarjenimi ladjami. Ali klica na pomaganje ni bilo nobenega.

Vremenski petelini na strehi zveznega poslopja so kazali, da je padlo v treh urah 1.4 palca dežja. Uradniki požarne brambe pa menijo, da ga je padlo veliko več.

Ploha še ni trajala eno uro, pa je požarna bramba že dobila kakih dvesto telefonskih pozivov, naj pridejo ognjegasci z vodnimi sesalkami, da bi odstranili vodo iz kleti in uradov. To število se potem do polnoči še podvojilo, a dež je še vedno lil kakor iz škafa.

Nekdo, ki je rekel, da je njegov dom na 359 N. Hamlin ave., je telefoniral takole:

"Jaz sem v vodi do pasu," je rekel. "Če se ne požurite, ne bom mogel več telefonirati."

Voda je po dolnjem mestu tako narastla, da niso mogli niti vozovi električne železnice, niti avtomobili skozi. Potniki so morali njih ter iti po svojih poslih, kakor so vedeli in znali.

Ljudje, ki se navadno vozijo po progi na Milwaukee ave., so morali iti peš tričetrt milje, preden so mogli zopet na železniške vozove.

Nekateri kanali so bili tako zadelani, da so se ceste izpremenile v struge plitvih rek. Ljudje, ki so hoteli priti do svojega cilja, so morali vodo prebresti.

Konec poligamije v Turčiji.

Angora, 6. avg. — Skupščina turške republike je ravnokar sprejela zakon, ki določa, da noben moški ne sme imeti več ko eno ženo. Poligamija je v načelu prepovedana.

Sovjetska vlada ustavila izvoz pšenice.

Riga, 6. avg. — Uradna sovjetska trgovska misija naznanja, da je izvoz pšenice iz Rusije znatno zmanjšan radi slabe letine v nekaterih krajih.

VREME.

Chicago in okolica: v petek deloma oblačno in hladno. Solnce izide ob 5:48, zaide ob 8:04.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Ameriška delavska federacija je pozvala vse svoje krajevne unije, naj gredo takoj na agitacijo za kandidate progresivne koalicije.

Silna nevihta in ploha zadela Chicago in Milwaukee po neznosni vročini.

Trije delavci ubiti in več ranjenih v garyjskih jeklarnah.

Psihijatri izpovedujejo svoja mnenja o duševnem stanju morilcev v Loeb—Leopoldovem procesu.

Inozemstvo.

Nemci dali odgovor zaveznikom na londonski konferenci.

Francoski komunističen list obdolžil Hughesa, da je on kriv zastanka angleško-ruske konference.

Krvave praske v Macedoniji so na dnevnem redu.

Ameriška letalca dospela na drugi konec Icelandije.

Učinki odločitve delavske federacije.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Soglasno je izvrševalni svet Ameriške delavske federacije odobril poročilo, ki so ga predložili Samuel Gompers, Frank Morrison in James O'Connell o letošnji predsedniški kampanji in v katerem izjavljajo, da se izrekajo za La Folletta in Wheelerja na podlagi njune platforme glede domačih zadev in njunih zaslug, ki sta si jih stekla v istih domačih zadevah. V poročilu je povedano, da se bo Ameriška delavska federacija že vedno držala svojih načel, se potegovala za ligo narodov in kazala sovražnost napram sovjetski Rusiji. Ali priznava pa, da je glavna zadeva to leto pravica delavskih slojev do izboljšanja delavskih razmer. Tej pravici se republikanska in demokratska stranka upirata.

Obe stranki sta moralna podrtija, ki ogroža našo deželo in njene ustanove, je rečeno v poročilu.

To naznanilo prihaja od strani konservativne skupine uradnikov v gibanju strokovnih unij. Od teh bi bil morda edinole železničar Martin F. Ryan za La Folletta, če bi bili demokratje sprejeli malo manj sovražno platformo ter imenovali brezbarvnega moža za predsedniškega kandidata.

Pečaje se v uvodniku s tem poročilom pravi baltimorski list Sun, da utegne biti važnost koraka, ki ga je storila Ameriška delavska federacija glede na La Follettovo kandidaturo, majhna, ali v akciji izvrševalnega sveta je nekaj drugega, kar bi bilo zelo nespametno prezreti. V tem ukrepu so bili glavni odborniki manj neodvisni kakor pred kako prejšnjo predsedniško kampanjo. Pritiskanje za akcijo tretje stranke je bilo med delavskimi vrstami hujše in močnejše kakor kdajkoli poprej. Tako silen je bil tisti pritisk, da bi bil Gompers tvegal s svojim štabom vred svojo kontrolo, če bi bil odobril demokratskega kandidata.

Ko je bil v nedeljo objavljen Gompersov ukrep, so se še tisti dan sešli delegatje krajevnih unij iz celega Marylanda v Baltimore ter organizirali odseke za državno kampanjo La Follette-Wheelerjevi kandidaturi v prid. Stavbinski delavci, tiskarji, oblačilni delavci in železničarji, vse te sile so se lotile nemudoma dela, da spravijo predsedniške izbornike na glasovnico in započno volilni boj po vseh krajih v državi. Strojnik Wm. H. Johnston, ki je predsednik konference za progresivno politično akcijo, je bil glavni govornik.

Johnston je rekel kasneje o akciji Ameriške delavske federacije tole: "Zelo prijetno je čuti to novico. Ukrep izvrševalnega odbora postavlja delavsko gibanje v sijajno pozicijo. Zbudil bo zanimanje za to kampanjo po celi deželi med moškimi in ženskami, ki niso bili doslej aktivni v borbi za vzpostavitev ljudovlade. To odstranjuje vsak dvom o tem, na kateri strani bo dobiti organizirane delavce na dan deželnih volitev."

DELAVCI ŽRTVE EKSPLOZIJE V JEKLARNI.

TRIJE MRTVI IN VEČ KO POL DUCATA RANJENIH.

Jekleno tramovje, kamenje in opeka je pršila na vse strani.

Gary, Ind. — Silna razstrelba se je dogodila v jeklarni jeklarskega trusta, ki je ubila tri delavce in več ko pol tucata težko ranila. Eksplozija je bila tako silna, da je vrgla težke jeklene trame, kamenje in opeko na vse strani. Razstrelba se je dogodila že v pondeljek ponoči, ali pri vsaki nezgodi mine precej časa, da izve javnost, kaj se je zgodilo v kraljestvu jeklarskega trusta, kadar se dogodi nesreča, ki je zahtevala tudi človeška življenja.

Kraljestvo jeklarskega trusta je dobro zastraženo s privatnimi stražniki, ki ne puste vstopiti časnikarskih poročevalcev, ako nimajo dovoljenja.

Družba poroča, da je nastala eksplozija, ker se je plin prehitro vnel v peči štev. 5, ki je bila ravnokar popravljena. Kako je bilo to mogoče, ako je bila peč ravnokar popravljena, tega družba ne pove. Plin se lahko vname prezgodaj, ako je cev tako poškodovana, da uhaja plin, ki se nato nabira v peči in se razstreli s strahovitim učinkom, ako se zapali.

Sunek razstrelbe je bil tako silen, da so ga ljudje občutili na razdaljo več milj okoli Garyja. Ljudje so vedeli, da se je nekaj strašnega zgodilo v jeklarni, toda vedeli niso kaj. Izpraševali so uredništva raznih listov o nesreči, toda uredništva so vedela do torka popoldne toliko kot drugi ljudje, ker ni bil časnikarjem dovoljen vstop v kraljestvo jeklarskega trusta.

Gary, predsednik jeklarskega trusta, je nekoč rekel, da jeklarski trust po očetovsko skrbi za svoje delavce. Mogoče spada tudi to med očetovske dolžnosti trusta, da javnosti ne pove, kadar se zgodi v njegovem kraljestvu nesreča, katere žrtve so pridni delavci.

Po razstrelbi so nastopili rešilci. Ponesrečeni delavci so bili pokopani pod jeklom, kamenjem in opeko. Do srede zjutraj so našli samo truplo preddelavca Walter R. Nystroma, starega pet in trideset let. Vrnil se je s počitnic in prišel je uro preje na delo, preden je nastala eksplozija. Njegovo truplo je sežgano in zmečkano, da ni bilo poznati. Zdaj pogrešajo še dva delavca. Mogoče je še več mrtvih, kajti trustu se prav nič ne mudi z detajli v javnost, kadar je ponesrečilo večje število delavcev.

Ranjeni in opaljeni delavci se nahajajo v bolnišnici v Garyju. Njih poškodbe so tako težke, da jih bo nekaj izmed njih umrlo.

In kadar se zgodi taka nezgoda, noben velebizniški list ne zakriči, da je bil izvršen umor. Za take liste so nesreče v industrijskem obratu vsakdanja reč, ki je sicer neprijetna, ampak ki se ne da odpraviti. Kajti pri njih je lastnina več vredna, kot pa človeška življenja, ki se ne dajo več nadomestiti. Zato so tudi nekateri listi prav na vidnem mestu priobčili, da je eksplozija povzročila za več ko en miljon dolarjev škode.

Afera Evansovinega umora.

London, 6. avg. Uradno poročajo, da bo Anglija zahtevala odškodnino za umor Rosalije Evans v Mehiki. Ker angleška vlada nima diplomatskih vezi z Mehiko, je bila vsa zadeva izročena vladi Združenih držav.

Mexico City, 6. avg. — Rodrigo Gomez, tajnik kmečke stranke, odločno zanika vest, da so oboroženi kmetje ubili Evansovo v svrho zaplembe njenega ranča. Aretirnih je že bilo veliko število osumljenih oseb, toda pravi krivci še niso znani.

Konec revolucij v Mehiki, pravi Calles.

Novoizvoljeni predsednik sosednje republike na potu v New York.

New Orleans, La. — Plutarco Elias Calles, novi predsednik Mehike, je v torek zvečer prvič izpregovoril za javnost, odkar je bil izvoljen. Calles se je mudil nekaj ur v New Orleansu na svojem potu v New York, od koder odpotuje v Evropo.

"Mehika je videla svojo zadnjo vstajo," je rekel Calles v razgovoru s poročevalci. "Odslej se bo trdno držala svoje nove ustave in reform. Zemljo dobe indijanski kmetje, ki so edini pravi lastniki zemlje. Izkoriščanja mehiških Indijancev je konec. Inozemski kapitalisti so dobrodošli v Mehiki, če se bodo držali naših zakonov in kooperirali z nami v vzajemne koristi. Mehika bo plačala svoje dolgove. Mehika želi prijateljstva z Združenimi državami. Obe republiki morata živeti skupaj mirno in v slogi, če hočeta uživati v polni meri sadove njunih prirodnih bogastev."

Nemci obljubili, da rečejo 'amen'.

Marx in ostali nemški delegatje so prišli v London sprejet pogoje Dawesovega načrta.

London, 6. avg. — Nemški delegajte so danes izročili zaveznikom spomenico, ki vsebuje odgovor na zavezniški protokol, vsebujoč pogoje za izvedbo Dawesovega reparacijskega načrta.

London, 6. avg. — Danes se je vršila druga plenarna seja zavezniško-nemške konference.

Nemški delegatje so danes zjutraj dejali, da so temeljito preštudirali dokumente, katere jim je vročil MacDonald na včerajšnji seji, in danes da so pripravljeni povedati svoje mnenje. MacDonald je v svojem pozdravnem govoru na prvi seji rekel, da bodo zavezniki "razpravljali" z Nemci o predloženem načrtu, obenem pa je izrekel željo, da se stvar ne bi vlekla predolgo. Nemški delegatje so vsekakor razumeli migljaj. Čas je zdaj drag! Treba je hiteti. Zavezniki so se sporazumeli. Konferenca mora biti zaključena še ta teden.

Nemški kancelar Marx je v svojem odgovoru na pozdrav zagotovil zaveznike, da so Nemci prišli v London z dobro voljo in odkrito željo, pomagati, da se poišče pot za vpostavljenje normalnih gospodarskih razmer v Nemčiji in Evropi. Nemci smatrajo — je rekel — Dawesov načrt za najboljšega izmed vseh, kar jih je bilo doslej predloženih. Načrt bo sprejet od njihove strani.

In ko so Nemci danes zjutraj naznanili, da so pripravljeni govoriti o stvari, so bili zavezniki veseli. Kajti formalnosti bodo kmalu končane.

Z nemško delegacijo je prišel v London tudi Breitscheid, vodja levega krila nemških socialistov, ki je imel več privatnih sestankov z angleškimi socialisti.

Ko je MacDonald včeraj popoldne poročal v nižji zborniei o poteku konference, mu je Lloyd George zastavil več zbadljivih vprašanj glede vojaške izpraznitve Porurja. MacDonald se je spretno izognil direktnemu odgovoru in vsaki pozitivni ter optimistični izjavi. Rekel je le, da bo vse rešeno o pravem času.

KAJ SE LJUDEM PRODAJA KOT ŽGANJE?

Chicago, Ill. — Šerif Hoffman je zaplenil na Južni Woodovi cesti tri unče žganja v nedeljo. Odločil se je, da ta jeruš preizkusi na belih podganah in zajcih. Zajec je prejel 1.16 unč jeruša, pa je poginil po trideset minutah. Podgane so preizkušnjo preživele. In tak jeruš prodajajo brezvestneži kot dobro žganje in po odruški ceni. To je posledica prohibicije.

C. Hughes preprečil sporazum z Rusijo?

Pariška "L'Humanite" je obdolžila ameriškega državnega tajnika, da je zagrozil MacDonaldu in Herriotu z odtegnitvijo ameriške finančne pomoči Evropi, če bosta "kaj preveč koketirala" z moskovsko vlado. Angleško-ruska konferenca se obnovi vsak čas. Kamenev v Parizu.

Pariz, 6. avg.—"L'Humanite", glasilo francoskih komunistov, je v svojem včerajšnjem izdanju obdolžilo ameriškega državnega tajnika Hughesa, da je posredno povzročil zastanek angleško-ruske konference v Londonu.

List piše, da je Hughes dejal MacDonaldu in Herriotu v Londonu, da Evropa ne sme pričakovati finančne pomoči (posojil) od Amerike, dokler je v nevarnosti boljševiških revolucij. Zavezniki delajo največjo neumnost, ker koketirajo s sovjetsko Rusijo in priznavajo njeno vlado, je rekel Hughes. Posledica te Hughesove grožnje je bila, da je laboritska vlada Anglije poostrila pogoje sporazuma s sovjeti in Herriot je odgodil priznanje moskovske vlade za nedoločen čas.

"J. Pierpont Morgan vlada Ameriko in Hughes prestavlja Morganov glas Evropi", pravi "L'Humanite".

Zunanji urad na Quai d'Orsay kategorično dementira vse, kar poroča komunistični list.

London, 6. avg. — Angleško-ruska konferenca se ni razbila. Višji uradnik zunanjega urada je dejal včeraj popoldne, da se pogajanja lahko obnove vsak čas. Ruski delegatje so tudi tega mnenja.

Ena sama točka je povzročila zastanek v torek zjutraj, potem ko je seja trajala vso noč med pondeljkom in torkom. Točka se tiče principa nacionaliziranja lastnine. Anglija zahteva, da se Rusija odreče nacionaliziranju podjetij, ki so lastnina tujcev, Rusi so pa odgovorili, da je to nemogoče, ker potem se bi morali odreči temeljnemu principu komunistične države. Sporazum je bil nemogoč in delegatje so se razšli.

Pariz, 6. avg. — Splošno mnenje v francoskih uradnih krogih je, da bo vpostavitev normalnih odnošajev med Rusijo in Francijo odgodeno za nedoločen čas, če se razbije angleško-ruska konferenca v Londonu.

Leon Kamenev, eden glavnih sovjetskih voditeljev, je prišel pred devetimi dnevi v Parjz. Šest dni se ni vedelo za njegov prihod, on pa je medtem imel zasebne razgovore s Cachinom, Blumom in drugimi voditelji francoskih komunistov in socialistov. Nato je posetil Quai d'Orsay, toda Renault, ki nadomestuje Herriota, se ni hotel spustiti z njim v razpravo o uradnih zadevah v Herriotovi odsotnosti.

Kamenev je dobil zagotovila, da so gotovi finančni interesi v Franciji privolji govoriti o posojilu za Rusijo, če jim sovjetska vlada ponudi dobre garancije — kot je n. pr. kitajska vzhodna železnica — in stori kak korak za odškodovanje Francije glede posojila 15 milijard frankov, katerega je bil najel car pred in med vojno.

$8,000 IZDAL ZA PORAZ NA PRIMARNIH VOLITVAH.

Washington, D. C. — Kakor je posneti iz poročil o kampanjskih izdatkih na illinoiških primarnih volitvah, je Charles S. Deneen potrosil $6,457.83, da je bil imenovan za republikanskega senatorskega kandidata.

Njegov neuspešni tekmec Medill McCormick je izdal $8,000.77. Newton Jenkins, je potrosil $6,756; Gilbert G. Ogden $12; Albert A. Sprague $2,169.80.

Kmečkodelavski kandidat Magnus Johnson iz Minnesote je sporočil, da ni potrosil niti enega centa.

Spopadi v Macedoniji so na dnevem redu.

Bitka med komitaši in Jugoslovani. Belgradska vlada opozarja zaveznike na položaj v Bolgariji.

Sofija, Bolgarija, 6. avg. — Tukajšnja organizacija macedonskih beguncev je prejela poročilo o dveh bitkah med komitaši in jugoslovanskimi četami zadnjo nedeljo. Komitaši pod vodstvom vojvode Mijahilova so se spopadli s srbskimi vojaškimi stražami v okolici Kozjane, 40 kilometrov od meje. Šest komitašev je bilo ubitih, drugi so pa pobegnili. Nekaj ur pozneje je ista tolpa komitašev prišla v dotiko z Jugoslovani, ki so imeli strojnice.

Belgrad, Jugoslavija, 6. avg. — Zunanji minister Marinković je včeraj konferiral s poslanikom Radičem, ki je prišel iz Sofije, o notranjem položaju v Bolgariji in bajevni mobilizaciji 3000 prostovoljcev.

Jugoslovanska vlada je naročila svojim zastopnikom na londonski konferenci, kakor tudi onim v Parizu in Rimu, naj opozore zavezniške vlade na kršenje neuilliske pogodbe.

Sofija, 6. avg. — Atanasaov in Stojanov, ministra v bivšem Stambulijskijevem kabinetu, ki sta bila obsojena na 10 let ječe vsak, sta včeraj pobegnila iz jetniške bolnišnice in odšla v Jugoslavijo.

Polet okoli sveta.

Američana v hudem boju s viharjem in snegom.

Reykjavik, Icelandija, 6. avg.— Zadnji dve ameriški letali, ki sta še ostali na poletu okoli sveta, sta dospeli včeraj popoldne semkaj. Letalca Smith in Nelson sta bila napol zmrznjena, ko so ju dvignili s sedežev. Nič bolje se ni godilo njunima mehanikoma, poročnikoma Leslie Arnoldu in Johnu Hardingu Jr., ki spremljata letalca. Ves čas poleta, ki je trajal pet ur na 310 milj dolgi črti, sta bila eroplana v ljutem boju z vetrom, dežjem in snegom; vihar je drvel 50 milj na uro. Pravo čudo je, da sta letalca obdržala ravnotežje in prišla na cilj.

Brez malega vsi prebivalci Reykjavika z županom na čelu so sprejeli Američane z velikim navdušenjem. Prihodnja postaja letalcev je Agmagsalik v Greenlandiji.

Allahabad, Indija, 6. avg. — Argentinski avijatik Zanni je dospel danes sem.

MORJE BO PREŽIVLJALO SVET.

Washington, D. C. — Mornariční department si bo veliko prizadel, da bi zainteresiral ljudi v nameravano vožnjo znanstvenikov in preučevalcev oceanskih globin.

George E. Brandt, ki je bil tajnik znanstvene konference, sklicane po mornaričnem tajniku Wilburu, je rekel:

"Odlični Anglež sir John Murray in mnogi drugi so preračunali, da daje morje, ki pokriva pet sedmin zemeljske površine, več živil kakor zemlja. Ker narašča zemeljsko prebivalstvo boljibolj, je zadeva živil čedalje resnejši problem.

"Znanstvenik, ki pozna tvorbo petroleja, je izstopil iz vladne službe ter vstopil v službo pri neki oljarni s $50,000 letne plače, da dožene oljne zaklade v morju."

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 zo tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

21

Datum v oklepaju n. pr. (July 1-24) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

FILOZOFIJA REPUBLIKANSKIH POLITIČARJEV.

Filozofija republikanskih političarjev se obrača kot petelin na strehi. Preden je Gompers izrekel svoj alfa in omega, katerega izmed predsedniških kandidatov priporoči delavstvu, so republikanski časniki modrovali, da se bo Gompers ravnal po svojem starem priporočilu: "Delavci kaznujte svoje sovražnike in nagradite svoje prijatelje." To priporočilo bi toliko pomenilo, da Gompers ne priporoča posebno nobenega predsedniškega kandidata, ampak vse. Odkar je pa Gompers dejal, da sta Coolidge in Davis nemogoča, so republikanski političarji spremenili svoje modrovanje.

Hm, pravijo republikanski političarji, republikanska stranka je skušala večkrat dobiti delavske glasove, ali delavci so volili demokratično. Tako modrovanje hoče dopovedati, da delavci niso glasovali za republikanske kandidate v preteklosti in če so zmagali republikanski kandidatje, se je to zgodilo brez delavskih glasov.

Tako modrovanje je navadna tolažba, obenem je v nji tudi skrita grožnja, da delavci nimajo kaj pričakovati od republikancev, ako slučajno pridejo kot zmagovalci iz volilnega boja, kar seveda ni izključeno, ker je lahko izvoljen predsednikom tudi kandidat, za katerega ni bila oddana niti polovica glasov.

Kot tolažba se take besede slišijo zelo slabo. Kot prikrita grožnja so pa bile izgovorjene ob pravem času. Te besede opominjajo delavce in farmarje, da morajo nastopiti kot en mož proti kandidatom republikanske in demokratične stranke.

Republikanci niso načelni nasprotniki demokratov. Vsaka teh strank predstavlja skupino političarjev, ki je za ohranitev sedanjega sistema blagovne produkcije in distribucije. Razlike med njima je toliko, da se tepeta med seboj, kdo bo prihodnja štiri leta lahko rabil politično moč v interesu privatnih bizniških interesov.

Vsaka stranka ima politične gospodarje, ki podpirajo razne privatne bizniške interesne skupine. Tu imamo privatne železniške interese, jeklarske, oljne, premogovniške, kovinske itd. Ti privatni bizniški interesi podpirajo obe stranki. Kadar je treba šteti denar za agitacijo v volilni kampanji so privatni interesi pripravljeni, darovati obema strankama. Tista stranka, od katere upajo največ pomoči, prejme tudi večjo podporo.

Zato se delavcu godi kakor človeku, ki je prišel iz dežja pod kap, ki pravi: "Zadnjikrat sem volil republikance in slabo je bilo. Letos bom pa volil demokrate, da se znosim nad republikanci, ker niso nič storili za delavce."

Republikanci poleg tega modrujejo, da izjava Gompersa ne pomeni drugega, kot da je bila vržena zopet še ena "podkev" v Coolidga, ki lahko povzroči, da bo kongres izvolil predsednika, kljubtemu pa naraščajo znamenja, da volilni možje izvolijo predsednika.

V tem modrovanju je izražen strah, da nobeden predsedniški kandidat starih strank ne bo imel toliko volilnih mož, da bo izvoljen. Tudi to je mogoče.

Noben pameten človek ni izrekel, da bo letos izvoljenih toliko La Folletovih volilnih mož, da izvolijo La Folleta predsednikom. Ampak zgodi se lahko, da bo La Follette prejel več glasov, kot kateri drugi kandidat, izvoljen pa vseeno ne bo, ker ne bo izvoljenih toliko njegovih volilnih mož, da bi imeli večino nad obema starima strankama. Mogoče so še druge kombinacije.

Ampak ta strah, ki zija iz republikanskega modrovanja, pripoveduje, da se republikanci boje, ako se ustava v toliko spremeni, da bo ameriško ljudstvo volilo predsednika direktno mesto nedirektno, kot ga voli zdaj.

Vse svoje upanje stavijo republikanci v predsednika, ki bo naklonjen privatnim bizniškim interesom.

Njih nade se letos mogoče spolnijo v polni meri. Nič ne de! Tukaj so znamenja, da prihaja odpor proti privatnim bizniškim interesom, ki postaja večji in silneji. Ako republikanci skušajo ta odpor potlačiti ali omalovaževati, je za njih početje popolnoma naravna razlaga. Vsak se nerad odpove svoji moči in privilegijem, privatni bizniški interesi pa v tem oziru niso izjema. Upirali so se fevdni baroni naraščajoči moči kronanega vladarja, pa so izgubili. Kronani vladarji so se upirali ljudski volji in pričeli so izgubljati bitko za bitko. Privatni bizniški interesi nočejo priznati zahtev delovnega ljudstva—delavcev in farmarjev — in čas prihaja, ko se bodo morali umikati, dokler ne bodo popolnoma poraženi.

Tak je zakon evolucije!

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Chisholm, Minn. — Poletni čas beži; lepi, krasni mesec julij je tonil za gore. Šel je in z njim naš dan slavnosti, ki ne bo nikdar pozabljen med rojaki po Messaba Rangu. 13. julij bo ostal v trajnem spominu, kajti ta dan smo lahko videli, s kakšno požrtvovalnostjo so delali slovenski fantje. Prijatelj, tu si videl naše brate iz Chicaga, rojake in sokole. Ali si moreš kaj lepšega predstavljati kot to, ko vidiš slovenske fante in dekleta v telovadnih vrstah. Ali predstavljaj si, ko vidiš sokolskega telovadca ali telovadko, ti li ne poleti misel v našo prelepo Slovenijo. Vzbudila se ti bo želja, videti jo še enkrat; v tem spoznaš, da nas veže vez, ki ne sme biti nikdar pretrgana. Žal mi je, ko se zmislim, kako veliko je Slovencev in Hrvatov, ki nočejo govoriti svojega materinega jezika. Pomisliti bi moral, Slovenec, da prve besede, ki si jih spregovoril, so bile slovenske, zakaj naj bi se jih sedaj sramoval in celo zatajeval svojo narodnost, kakor sem jih že mnogo slišal. Ne moreš si sebe predstavljati kot Slovenca ali Jugoslovana, ampak nekateri se predstavljajo kot Avstrijce in drugi sploh ne marajo nič slišati o tem.

Kje ste slovenski pesniki in pisatelji? Ko bi vi vedeli, kako se opušča mili slovenski jezik, bi z lahkoto opevali iz obče znane narodne pesmi "Hej Slovenci" odlomek "Črna zemlja naj pogrezne tega kdor odpada." Rojaki, Sokoli in Sokolice, torej na plan za narodno zavest. Sezimo si v roke in stopimo bližje, bodimo z našimi rojaki, ki se ne sramujejo pokazati javnosti, kaj so.

Za uspeh na narodnem in sokolskem polju gre prva hvala Slovenskemu Sokolu iz Chicaga za požrtvovalnost in veliko neprecenljivo delo, ki so ga naredili. Seveda gre hvala tudi Jugoslovanski sokolski župi iz Chicaga in bratu Sokolu ter načelniku Slovenskega Sokola v Chicagu, br. Antonu Wenclu za trud, ki ga je imel z nami. Upam, da se še za naprej lahko obračamo na njega. Hvala gre bratu Josipu Vidicu, Josipu Končniku, W. Samsa, Ladko Kuhelu in Ed. Kuhelu. Dalje gre vsa čast slovenskim dekletom iz Chicaga za njih trud, v prvi vrsti sestri Juliji Potč, načelnici Slovenskega Sokola v Chicagu, sestri Matildi Veršaj, Heleni Potč, Ivani Jereb, načelnici waukeganskega Sokola, Silviji Mudri ter obenem krasni plesalki; dalje hvala Slovenskemu Sokolu v Evelethu, Minn., ki je prisostvoval istega dne. Hvala vam, bratje! Vsa čast Jugoslovanskemu Sokolu iz Chisholma za trud, posebno pa odboru tega društva in telovadcem, ki so po tako kratkem času toliko izurili.

Telovadci Jugoslovanskega Sokola v Chisholmu so sledeči: Jos. Čampa, podnačelnik, Dane Tupac, R. Kmet, F. Tekautz ml., Jos. Smalc, Iv. Andolšek, St. Novak, Mirko Maurin. Nick Mušič, Tony Prijatelj in Jos. Frankovič ter Ivan Gornik ml. Hvala tudi Ivanu Ambrožiču in podp. članom istega društva; F. Pucelju, starosti našega sokolskega društva, J. Kočevarju st. in ml., F. Furlanu, Jerry Jakliču in Jos. Kočevarju za požrtvovalno delo.

Naprej, Sokoli, za našim ciljem! Še enkrat srčna hvala vsem rojakom za poset na našem sokolskem izletu. — **F. T., izletnik.**

Irwin, Pa. — Sobrat John Perne trdi, da ni proti svobodi Josepha Gantarja. Ampak če bi bili vsi toliko proti njegovi svobodi kot je on, bi moral revež ostati zavedno v umobolnici. Da so moji dopisi resnični, pokazuje tudi to, da mu društvo ni dovolilo dati odgovora na moj zadnji dopis, zato ga je kar sam napisal.

Perne navaja, da je Joseph Gantar ravno tak, kakoršen je bil pred tremi leti. Jaz ga pa spoznavam za ravno takega kot je bil pred 20 leti in prej, saj je moj sošolec. Hodil je v šolo šest let in se navadil poznavati i pa u. To se je naučil skozi šest let. Kdo potem bolj pozna njegovo duševno stanje, on ali jaz ter drugi njegovi ožji rojaki, ki so ga večkrat obiskali in smo zraven imeli zdravnika, kateri se je začudil, zakaj držijo Gantarja tam notri. Ker živimo v neslogi, v kateri sami ne vemo, kako bi drug drugega bolj pogreznili v prepad, skoravno je že do vratu v njem ter kliče na pomoč, se mu nihče ne odzove, tako je tudi v tem slučaju. Nikdo ni razpravljal o njem, da bi mu pomagali iz zapora kakor tudi potem ne iz umobolnice, dokler se jaz nisem prepričal o njegovem stanju.

Trditev, da je bilo vse dobro, dokler sem bil član društva št. 41, ni resnična. Jaz sem se potrudil, kolikor je bilo v moji moči, da bi se društvo zavzelo za osvoboditev. Ampak zaman. Sam sem bil pri vseh predlogih, katere sem stavil v prid njega. Pa to me ni ustrašilo, šel sem na delo naprej in ga tudi izvršil, akoravno stoji opazka, da sem jaz pobiral prostovoljne prispevke za njegovo svobodo in da Gantar ni nič vedel o tem. Lahko je, da on ni vedel, da bo moral iti v domovino, ker mi smo za gotovo mislili, da ga osvobodimo, da bo lahko tukaj živel. Ona opazka lahko povzroči med darovalci napačno mišljenje, da sem jaz pobiral prispevke sicer v njegovem imenu, a v svojo korist. Na tem mestu torej izjavim, da sem vse darove, katere sem prejel od dobrosrčnih rojakov do centa vse poslal na brata Franka Naglича v Kraynu, Pa. Box 4, imena in prispevki darovalcev pa so bili objavljeni v Prosveti, razun par, katere pa mislim, da bo brat Fr. Naglič v kratkem objavil, kateri denar je tudi prejel.

Že mnogo sem slišal, kako se ljudje prerekajo drug čez drugega, da bi povzročilo prepire in mogoče tudi boje med ljudmi, ako bi delal, kakor je navada pri nekaterih, ki komaj čakajo, da izvejo, potem pa nesejo razbobnat v svet, da nastane jeza in sovraštvo. Pri takih slučajih sem bil gluh in mutast, ker se zavedam, da na molk ni vprašanja in da je veliko bolje, ako kaj slišiš, kar veš, da bi imelo komu škodovati, prejko izustiš, premisliš in upoštevaš posledice, ki morda pridejo za izgovorjeno besedo. Iz tega se torej razvidi, da sem ljubitelj miru.

To naj zadostuje bratu Pernetu, ki ravno sedaj lahko še pokaže, ako je res za svobodo Josepha Gantarja. Priobčen je bil dopis iz Krayna, Pa., v št. 178, kateri je mila prošnja za pomoč, da lahko osvobodimo nesrečnega brata. Prošnjo rojakom toplo priporočam. — **Jernej Kokelj.**

Farrell, Pa. — Kakor v nebesih, tako na zemlji; kakor v drugih naselbinah, tako pri nas — so slabe delavske razmere. Od dva do tri dni delamo na teden. Boj za življenjski obstanek delavca je vedno težji in krutejši. Blagor kapitalistom, saj njih so železne tovarne. Potiskajo nas v kot, ali se bomo zdramili ob pravem času in sprožili puščico v nasprotno smer, ki je namenjena proti nam. Ako delavec trpin nekoliko premisli današnjo družabno ureditev, se nehote vpraša, kako more biti delavec tako krotek in ponižen, da nič ne zaropota in zagrmi nad takim početjem.

Za izmozgavanje skrbijo razni božji zastopniki, kakor so katoliški duhovni. Ti možakarji skačejo od jeze, ropočejo in škrtajo z zobmi, ako vidijo, da človek malo bolj napreduje. Čas je že, da se ljudje oproste verig in proglase za svobodne, da pričnejo sami misliti, kaj je prav in kaj ni. V tej deželi je na miljone ljudi v pomanjkanju, čemur je kriva današnja neodvisnost, ker ima večina ljudi glave samo za to, da ima kam dati klobuke, ne pa da bi z njimi mislila. Kadar se bo delavec prebudil, se bo razgrnila pred njim nova dežela svobode.

Na 26. julija sem bil povabljen v Warren, Ohio, na veliko svatbo, ki mi bo ostala v trajnem spominu. Poročila se je gdč. Frances Žug, hčerka dobroznanih in naprednih staršev mr. in mrs. Anton Žug, z mladeničem Jernejem Banešičem, Hrvatom.

Za obilo zabavo, ki smo jo imeli na ženitovanju, se imamo zahvaliti nevestinim staršem. Bilo je vsega na razpolago, da smo bili res lahko veseli take svatbe. Koliker nam ni zadostovala sobota, smo pa še dopolnili v nedeljo. Dobro voljo na svatbi je še pospešilo, ko so prišli rojaki tudi iz Farrella in drugih bližnjih naselbin za ples.

Našemu igralcu Antonu Šimčiču se moram zahvaliti, ki je pridno igral vesele poskočnice na svojo izvrstno harmoniko.

Novima poročencema čestitam in jima želim zadovoljno in srečno življenje do pozne starosti, obletu pa da bi nas zopet povabili na 'good time'. — **Jakob Jert.**

Povest "Jimmie Higgins" je zrcalo duše ameriškega proletariata ob času velike vojne. Dobi se pri Književni matici S. N. P. J.

Jetika in meso.

Znani francoski fiziolog prof. Richet je predložil francoski znanosti načrt novega zdravljenja tuberkuloze. Večinoma provzročijo to bolezen slabe razmere, nezadostna hrana in prenaporno delo. Slučaji podedovane ali nalezljive jezike so redkejši. Obolelega je treba torej izdatno hraniti, da postane močnejši in da se na ta način zajezi napredovanje jetike. Kot najboljše sredstvo zoper jetiko pa smatra Richet, sok surovega (ne kuhanega) mesa ali pa meso samo v surovem ali v malo posušenem stanju. Novo zdravilo so prvič preizkusili na šestdesetih tuberkuloznih psih. Živali so bile razdeljene v dve skupini. Prva skupina je dobila tekom treh mesecev kot hrano kuhano meso, druga pa surovo meso ali njegov sok. Prof. Richet je ugotovil sijajne uspehe svojega poskusa. Pri prvi skupini so poginili do zadnjega, vsi ostali pa so okrevali.

Richet je sklenil ponoviti svoj eksperiment tudi na ljudeh. V to svrho mu je prepustilo vojno ministrstvo neko bolnico na deželi z 250 obolelimi vojaki v začetnem stadiju tuberkuloze. Denar za poskuse je dal neki bogataš. Toda bolniki so se uprli. 150 vojakov izmed 250 ni hotelo uživati surovega ali suhega mesa in mesnega soka. Prof. Richet se je moral omejiti samo, na 100 bolnikov. Zopet je dosegel velik uspeh. Izmed 100 bolnikov jih je ozdravilo 96.

Vse to razlaga fiziolog zelo enostavno. Naš želodec, pravi prof. Richet, brez težave prebavi volovske mišice in kri, da obnaylja človeško telo. Toda če jemo te mišice v kuhanem stanju, izdajo manj ali pa sploh ne zaležejo nič. Želodec se nasiti, a organizem nima od tega nobene koristi. Surovo meso je torej fiziološko idealna hrana. Naši predniki, ki so jedli milijone let meso izključno v surovi obliki, niso poznali jetike. Sodoben človek seveda ni več v stanju prebavljati potrebne količine surovega mesa in ga sploh ne mara. Zato pa se lahko nadomesti surovo meso s sokom, ki se lažje prebavlja in ima isto vrednost.

Praktična navodila prof. Richeta so sledeča:

Za sok se porabi najbolje zmrznjeno meso, ker vsebuje več vlage in je bolj poceni.

Priprava je enostavna. — Meso se zreže na drobne kose in se stisne v ročni preši. Sok se nato shrani v ledu. Jetični naj dobijo 40—50 gr. soka dnevno, ljudje, ki so prestali težko bolezen ali pa so vsled česa potrebni redilne hrane, uživajo po eno žlico na dan, slabokrvni otroci po eno čajno žličko.

Če ne prenese otrok ali bolnik soka v naravi obliki, se mu lahko da zdravilo v poljubni jedi, a ta sme biti komaj mlačna.

IZ PRIMORJA.

Krvav napad na Slovence v Barkovljah pri Trstu. Dne 15. julija se je zbralo v gostilni "Adrija" v Barkovljah pri Trstu nekaj prijateljev slovenske narodnosti v namenu, da prežive večer v prijetni medsebojni zabavi. Družba je prepevala nedolžne pesmi. Proti polnoči sta vdrla v dvorano dva fašista in ko sta čula, da poje družba slovensko pesem, sta se dvignila na dame in gospode s stolicami. Ker družba ni čutila vzroka za tako razgrajanje, je skušala besna nasilneža pomiriti. Toda fašista je to še bolj razkačilo in v sveti jezi sta pobila in razmetala vse kar sta dosegla. Končno sta začela s steklenicami za pivo mahati proti posameznikom. Eden je tudi potegnil revolver in začel groziti, da bo streljal. Nastala je panika in par žensk je padlo v omedlevico. Žrtvi fašistov sta postala dva težko ranjena moška, katerima sta fašista razbila na glavi polno steklenico pive. Ko je omahnil prvi ranjenec, je zaklical fašist svojemu tovarišu: "Ubil sem sčava!" Med splošnim razburjenjem sta fašista odbežala, ranjenca pa sta bila z rešilnim avtomobilom odpeljana v bolnišnico. Fašistovska razgrajača sta dobro znana. Eden od njiju je celo načelnik barkovljanskega fašja in se zove Camillo. Dolžnost oblasti je sedaj, da nastopi proti zločincu.

Popravek. — Pri včerajšnjem dopisu iz Sugarita, N. Mex., se je urinila pomota. Mesto Sugarite, Pa., bi se moralo glasiti Sugarite, N. Mex. — Ured.

Vesti iz Jugoslavije.

Odpor proti prevozu mrliča. — Občinski gozdar in posestnik v Pokleku pri Žužemberku, Ivan Dragozet, je nedavno umrl v svojem vinogradu na Gadovi peči v novomeškem okraju vsled kapi. Njegova žena je hotela truplo prepeljati na domače pokopališče v Pokleku. Nameri pa so se — kakor poroča "Jutranji list" — energično uprli kmetje kranjske vasi Premagovci iz razloga, ker bi "zamrle" njihove njive, ako bi vozili tamkaj mrtveca . . . In tako je bil pokojni Dragozet pokopan v Bušeči vasi. Vidi se, da so nekateri naši kmetje še čudno udani staremu praznoverju.

Vlom v cerkev. — V noči od nedelje na pondeljek so neznani storilci vlomili v župnijsko cerkev v Črešnevcih v Prekmurju ter odnesli monštranco in kelih v vrednosti 20,000 Din. Orožniki so storilcem že na sledu.

Kitajec si gradi v Zagrebu vilo. — V Zagrebu živi že tretjo leto Kitajec Fen Šon Tao, ruski državljan, ki na zagrebški univerzi študira kemijo. Zagreb in njegova okolica se je Kitajcu tako priljubila, da se namerava trajno naseliti v mestu. Ob Borongajski cesti je kupil obsežno zemljišče, kjer si zgradi moderno vilo sredi umetnega parka.

Silna toča je bila 8. julija na Blokah. Na poljih je škoda zelo velika.

Zopet smrtna obsodba v Osjeku. Ni še minulo mesec dni, odkar so bili v procesu proti Čarugini družbi obsojeni na smrt štirje zločinci in zopet je bila pri sodnem stolu v Osjeku izrečena nova smrtna razsodba. Na smrt na vešalih je bil obsojen 37 letni seljak Mile Latinović iz Vrtoče v Bosni, ki je 26. marca letos v gozdu Luč oropal in umoril svojega sovaščana Simo Latinovića. Na smrt obsojeni Mile ima 4 otroke, med katerimi ima najstarejši sedem let. Razsodba se predloži vladarju v pomiloščenje.

Poroka na Triglavu. V kapeli vrh Triglava se je vršila v juliju poroka zagrebškega veletrška Ivana Severja z gdč. Fino Kampletovo, hčerko upokojenega poštnega uradnika v Gradcu.

Pogreša se še od 8. julija samski rudar iz Trbovelj, 20 letni Franc Ravnikar. Kakor je razvidno iz poslovilnih pisem, ki jih je pustil doma, je bržkone izvršil samomor, in sicer radi neozdravljive bolezni.

Čudna so pota božje previdnosti. "Slovenski gospodar" poroča z dne 16. julija iz Doblešic pri Pilstajnu sledeče: V zvonik cerkve Sv. Trojice v Doblešicah je udarila strela med službo božjo. Med verniki je nastala velika zmeda in strah. Dve dekleti sta od strahu omedleli. Strela je znatno poškodovala zvonik.

Strela je ubila v St. Petru pri Mariboru 16 letnega sina viničarja na posestvu mariborskega lekarnarja Koeniga. Deček se je pravkar bil vrnil z dela ter počival na vežnem pragu. Nenadoma se je zabliskalo in treščilo v fanta, ki je bil takoj mrtev.

Umrli v Ljubljani. Martin Guček, poslovodja, 60 let. — Ivan Babnik, poštni poduradnik v p. in posestnik, 44 let. — Alojzij Lahajnar, dimnikar, 68 let. — Anton Delomea, poljski dninar, hiralec, 41 let. — Fran Corn, hlšarjev novorojenček, pol ure. — Terezija Kristan, delavčeva vdova, 76 let.

V valovih Drave. Dne 16. jul. se je v Mariboru kopal v Dravi na prepovedanem mestu strojevodja Rudolf Puklavec. Nenadoma pa je sredi valov izginil pod vodo, ne da bi ga mogli dosedaj najti. Najbrž ga je zagrabil krč.

NOVA DOBA ZA KINOGLEDIŠČA NI DALEČ.

Dr. Lee De Forestov fonofilm je bil zadnje tedne v MeVickerovem gledališču razkazovan zelo uspešno, kar nekateri zaznamujejo, da je začetek nove dobe za kinogledišča in filmske industrije. Čudovita iznajdba, po kateri sta na filmskem pasu združena glas in slika, je vzbudila pravo senzacijo v Chicagu in mnogo večjih kinogledišč napoveduje po svojih upraviteljih, da bo v kratkem času "tiha drama" stvar preteklosti, kjer v gledališčih bo ravnotako slišati vse glasove kakor se dosedaj imeli samo slike na platnu. To napovedovanje ni brez podlage, ker ga tudi napovedujejo tisti dalekovidni posamezniki, ki so prav tako napovedovali veliko kanski razvoj filmske industrije.

Delavske novice.

(Federated Press.)

...iv na unije za La Follettovo kampanjo.

Albany. — Izvrševalni odbor ...eriške delavske federacije je ...vgusta razposlal okrožnico na ...ih 3000 krajevnih unij s poziv..., naj stopijo takoj v aktivno ...itcijo za La Folletta in Wheeler...ja.

...dnarodni kongres rudarjev.

Praga, Čehoslovakija. — Dne ...avgusta je bil tu otvorjen 27. ...dnarodni kongres organiziranih rudarjev. Po preliminarnih ...malnostih je tajnik amsterdamske internacionale poročal o ...eljevanju v Združene države, ...zdah in delovnih pogojih v Evropi in Aziji ter o problemu osemurnika. Na popoldanski seji je bila predložena resolucija glede minimalne mezde in delavnika, ki ...a biti enak po vsem svetu. Ameriški delegat Kennedy je izjavil, da podpira resolucijo.

Neunijski rudarji v Peoriji.

Peoria, Ill. — Tukajšnja krajna rudarska unija št. 4747 je ...vedela, da je bil pred kratkem ...orjen sedem milj od tukaj nov ...mogovnik, ki obratuje z neunijskimi rudarji. V okolici Peorije je približno 2000 kopačev prega, ki niso člani organizacije. ...ija je sklenila, da morajo organizatorji takoj na delo in pri...biti omenjene delavce za unijo. ...e, v katerih delajo, so večji...i majhne, takozvane "vozovne ...", ki so plitve in iz katerih ...ažajo premog v vozovih naravnost na trg.

"Indžunkšen".

St. Louis. — Okrožni sodnik ...kenheimer je prepovedal stavljočim mesarskim pomočnikom ...etiranje.

...ebna varnost v milijonskem mestu.

...OPARJI UDIRAJO V DOMOVE.

...rtve oberejo kakor v kakšnem javnem lokalu.

...hicago, Ill. — Evanston je ...dmestje Chicaga in se njega ...i, kakor da bi bilo eno mesto. ...dmestje ima razne šole, uni...o "Northwestern" in druga ...iška. Naseljeni so večinoma ...ti ljudje in dijaki. V predmestju menda ni naseljenih še ...ko delavcev, kolikor jih bo...ini potrebujejo, da opravljajo ...aša hišna dela, čistijo ceste, ...e varnostne službe proti ognju. Lahko bi se reklo, da v tem ...tu živi sloj, katerega nazivlje...v sedanji družbi za elito druž...

...tem predmestju stanuje v ...kšno opremljenem domu Ed...d J. White, denarni mešetar, ...ma svoje pisarne na La Salle ulici in ki je v Chicagu to, ...je Wall Street v New Yorku. ...gov dom se nahaja na Green...dovi avenuji, kjer stanujejo ...rebivajo samo petični ljudje. ...jegova žena je sedela v družbi ...vojega soproga z nekim pri...ljem v sprejemni sobi, otro... pa že spali, ko sta tiho vstopila dva zamorska bandita. Eden ...d njiju je imel v roki velik ...okres, ki je vsem trem ukazal, naj vstopijo v stransko sobo ...e lepo postavijo ob zid. Eden ...ditov je imel masko na obra...

...rugi bandit je pričel nabirati ...ragocenosti in jih nositi na av...obil, ki je čakal pred hišo. Ko ...bandita nabrala do deset ti...dolarjev srebrnine in drugih ...dnih reči, sta se poslovila, ...a sta na avtomobil in se od...ila s plenom.

...ani rop je bil izvršen vpričo ...ih in v mestu, ki se baha, ...ma dobro policijo. Velebizni...časopisje bo mogoče zopet pri...lalo, da je treba pomnožiti ...ijo. To je edino sredstvo, ki ...pozna velebizniško časopisje ...mejitev hudodelstev. Mogoče ...e dostavilo, da se z hudodelci ...ega premilostno in zato se ...ni množe.

...mo je, da morajo postati ze...lni drugi vzroki, kadar se ...ni tako množe kot dandanes. ...ek uredniki velebizniškega ...pisja ne vidijo teh vzrokov ...ih pa nočejo videti. Kajti če ...avedli prave vzroke za nara...je hudodelstev, bi morali ne...priznati, da je kapitalizem hudodelstev.

Možganski zdravniki imajo sedaj besedo.

Državni pravdnik in dr. Healy sta dokončala debato, in dr. Glueck je prišel na vrsto.

Chicago, Ill. — Državni pravdnik Crowe in dr. William Healy sta se v torek zapletla v kar najtrpkejšo debato, kar jih je še bilo na obravnavi, ki ima odločiti usodo morilcev Roberta Franksa. Oba sta se dobro držala. Zdravnik je zavračeval pravdnika, ta pa zdravnika.

"Jaz se ne prepiram za nič. Izkušal sem le razkriti dejstva pred sodiščem."

Tako je dr. William Healy končal svoje pričanje ter zapustil stol za priče v torek popoldne. Za njim je prišel dr. Bernard Glueck iz New Yorka na vrsto kot tretja obrambna priča za Nathana F. Leopolda mlajšega in Richarda Loeba.

"Za to se potegujem tudi jaz. Rad bi imel dejstva pred sodiščem," se je strinjal državni pravdnik z zdravnikom.

Ta dejstva uključujejo, kakor je razvideti iz dvadnevnega pričanja zdravnikovega, dleto in rožena očala, zgodnje tatvine, varanje pri igranju, žaiganje koč, laganje, nezvestobo itd.

Državni pravdnik spaja te člene v verigo, ki predstavlja razvijanje vsakega zločinca.

Možganski zdravnik je ponovno in ponovno izjavil, da kuje tiste člene v verigo, predstavljajočo razvoj dveh abnormalno bolnih umov, ki sta se po usodnem naključju seznanila ter spojila v eno osebnost.

Ena veriga drži na vešala. Druga, povita s fino nitjo olajševalnih okolščin, vodi v ječo.

Pravdnik Crowe meni, da sta Leopold in Loeb posebna zločinca, obtožena posebnega umora. In pred sabo imata posebno kazen na kriminalnem sodišču okraja Cook.

In zagovorniški možganski zdravniki izkušajo dognati dejstvo, da sta Leopold in Loeb abnormalna zločinca, in da je treba vse abnormalne zločince vpoštevati s stališča olajšav, opirajočih se na njun umski proces. In takšen problem sodi po mnenju državnega pravdnika pred državno legislaturo, ne pa pred sodnika.

Strinjajoč se v vseh podrobnostih in dejstvih sta šla pravdnik in zdravnik neprestano vštric v vzporednicah. In vzporednice se nikoli ne križajo. In tako se niso tudi v torek.

Dognanja, do katerih se je zdravnik dokopal, so tale:

1. Abnormalno notranje umsko življenje.

2. Čustveni nagibi so pokvarjeni. Fanta rada vidita, da ju pomilujejo drugi ljudi, ali nimata pa nikakšnega sočutja do drugih.

3. Patološka odsotnost čustvovanja.

4. Patološka naslada v kovanju in izvrševanju zločinov.

5. Abnormalne fantazije, zanesene v vsakdanje življenje in gojene izza detinskih dni dosedaj.

6. Nikakor se ne da misliti, da bi mogel fant takšnega značaja izvršiti tako strašno hudodelstvo, če bi ne bil abnormalen.

"Zato sem moral priti do zaključka, da ima Loeb popolnoma bolne možgane", je rekel zdravnik.

AVTOMOBILSKE NEZGODE IMAJO 8,100 MRTVIH PRVIH 6 MESECEV.

To je opomin, da se mora nekaj podvzeti za omejitev nezgod.

New York, N. Y. — Ako bi danes postavljali spomenike in križe ob cestah, kjer so ljudje umrli zaradi avtomobilske nezgode, tedaj bi taka znamenja stala drug poleg drugega na glavnih cestah, po katerih se vrši velik avtomobilski promet. Saj tako priča veliko število mrtvih, ki je posledica avtomobilskih nezgod. V prvih šest mesecih t. l. je izgubilo v tem nezgodah osem tisoč sto oseb svoje življenje.

Ta številka je sestavljena na podlagi poročil iz 217 listov v Združenih državah. Ker pa marsikatera nezgoda ne pride v list, je število smrtno ponesrečenih veliko večje, kot ga izkazuje ta številka.

Honduraški vstaši na pohodu.

Washington, 6. avg. — Ameriški poslanik v Hondurasu je informiral državni department, da vstaške čete prodirajo proti mestu Choluteca. Včeraj o poldne so bile še 12 milj od mesta.

Koliko je še dolar vreden v Chicagu?

Prav malo, ali skoraj nič!

Chicago, Ill. — Biro za delavsko štatistiko v Washingtonu poroča, da so bile življenjske potrebščine v Chicagu v mesecu juniju t. l. za 72.6 odstotkov dražje kot v mesecu decembru 1914. To pomeni, da je človek moral pridjati k dolarju še 72.6 centov, ako je hotel kupiti tako veliko množino živil ali drugih življenjskih potrebščin, kot jih je kupil v mesecu decembru 1914 samo za en dolar.

Še preden so pričele padati cene v letu 1920, so podjetniki že pričeli rezati delavske mezde in porezali so jih dobro. Ko so pa cene pričele zopet plezati navzgor, pa podjetniki niso povišali delavskih mezd.

Chicago je svetovni trg za življenjske potrebščine, cene so pa tako visoke, kakor da so mestni prebivalci oddaljeni od prodajalen v Chicagu, kot meri razdalja med Chicagom in Severnim tečajem in da se med prebivalci in prodajalnami razprostira strašna puščava, na kateri ne rasteta še osat in plevel.

Ako pojde tako naprej, bodo cene za življenjske potrebščine kmalu tako visoke, kot so bile v letu 1920, ko so profitarji plesali najdivjejši kankan okoli malika — dobička.

Tej draginji se je zdaj pridružila še brezposelnost, ki je sicer manjša kot v drugih mestih, ampak zelo občutljiva za tiste delavce, ki so brez dela.

Borzni špekulantje naganjajo kviško pšenične in druge žitne cene, ker farmarji nimajo zdaj žita, da ga postavijo na trg. Tudi meso se draži. Vmes pa velebiziniško časopisje zastruplja javno mnenje s poročili, da se vrača tista zlata prosperiteta za farmarje in da industrija pričakuje veliko naročil. To je navadno farbanje ljudstva, ker smo v volilnem letu. Tako brezvestno velebiziniško časopisje prikazuje ljudsko revščino v pozlačeni podobi, da zvabi ljudstvo na led in ga zbega, da v zbeganosti glasuje za kandidate velike denarne moči v Wall Streetu.

Praska na poljsko-ruski meji.

Varšava, 6. avg. — Poljska vlada je prejela vest o krvavem konfliktu med poljsko kavalerijo in ruskimi banditi v poljskem obmejnem mestecu Stolpce. Osem mož je bilo ubitih in mnogo ranjenih.

RAZNA NAZNANILA.

Waukegan, Ill. — Vsem članom in članicam Slovenske čitalnice naznanjam, da se vrši seja vsako drugo soboto zvečer v mesecu, točno ob osmih, namesto v nedeljo popoldne. To velja samo do oktobra, po tem se pa zopet vrše seje kot po navadi, vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne ob dveh, v prostorih Slovenske narodne čitalnice. Pozivljam vse članstvo, da se prihodnje seje, to je v soboto zvečer dne 9. avgusta gotovo udeleži, ker izvoliti moramo novega tajnika in režiserja. Komur je čitalnica še pri srcu in ne samo na jeziku, se bo gotovo udeležil in pripomogel, da postavimo na izpraznjena mesta nov odbor. — **Paul Bartel**, predsednik.

Elizabeth, N. J. — Pozivljam člane in članice novega društva št. 540 v Elizabethu, New Jersey, da se udeležite polnoštevilno prihodnje mesečne seje dne 10. avgusta 1924. Imamo nekaj važnega. Članom in članicam Slovenske narodne podporne jednote in drugim dam vedet, da imajo sedaj priliko pristopiti in se zavarovati za slučaj bolezni, poškodb ali smrti, in sicer za $1, $2, $3 in $4 bolniške podpore na dan in za $250, $600, $1000, $1,500 in $2000 smrtnine pri društvu Elizabeth, N. J., poleg mesta Newarka ali jugozapadno od mesta New Yorka.

Društvene seje so vsako drugo nedeljo v mesecu ob deseti predpoldne pri Charles Tóthu, 256 Fourth St. Za nadaljna pojasnila se obrnite na tajnika Andrew Sprogar, 330 Bond Street, pet minut od železniške postaje Elizabethport, Elizabeth od Central Railroad of New Jersey in dvajset minut od postaje pennsylvanske železnice v Elizabeth. — **Andrew Sprogar**, tajnik.

Premišljeno delo ose.

Nobeno vprašanje ne more biti važnejše za tiste, ki se zanimajo za svoje bližnjike na zemlji (z bližnjiki ne mislim samo ljudi temveč vsa živa bitja), kakor vprašanje, ali imajo nižja živalska bitja kako mišljenje, ali jih pri njih početju vodi samo nekak inštinkt, da žival zadosti okolici, ki jo obkroža.

Med znanstvenimi raziskovalci narašča mnenje, da bo drugo teh domnevanj pravo. Zdi se mi pa, da dogodek, ki ga je opisal Wheeler na sirakuški univerzi, da nekatera mrčes uporablja pri delu orodje, daja dosti temeljit argument za prvo domnevo, to je, da nižja bitja vodi nekak razum pri izvrševanju dela.

Zgodilo se je v Teksasu poleti 1922, ko so opazovalci nabirali mrčes v šumi blizu Bonhama.

"Naša pozornost," pravijo, "se je obrnila na razpadajoč štor, odkoder je prihajalo glasno brenčanje. Opazili smo, da mali "sfecid" (osa) dokončava svoje delo s pomočjo udarjanja s kamenčkom v luknjico. Opazovali smo jo, kako je vztrajno in enakomerno delala, se obračala in zabijala kamenček ob luknjo. Pridvigala je svoje orodje naravnost pokonci, premikala vse svoje telo gori in doli ter porivala svoje "orodje" v luknjico. Kakorhitro je dokončala delo, smo jo ujeli.

Med lovom se je izgubil kamenček, ki ga je uporabljala ter je moral biti za pet milimetrov velik (petino palca) v premeru. Preiskali smo luknjico, iz katere je bila izbrskana zemlja in izbita trhljenina. Na drugi strani luknjice je bilo slično orodje, ampak bolj podolgovato in podobno neznatnemu osinemu drogu."

Naravoslovec Henry Thoreau je menil, da zavarovanje za mravlje v hribčkastem mravljišču je ravnotako potrebno kakor je bilo potrebno zavarovanje Homerjevih junakov v Troji. Vse njih delo pokazuje, da ga vodi nek razum, zato nismo nikakor upravičeni postavljati mejnikov med nami in nižjimi živalimi, ker bi se sami sebe odločili za stvore, pri katerih vlada razum, a na drugi strani, da ni nič drugega kakor brezrazumni avtomatizem.

Vzemimo to marljivo in brenčečo oso v Teksasu, ki poje pri svoji nalogi kakor človeška mati pri zibelki svojega otroka (komur je to preveč sentimentalno, naj izpusti) in pomislimo, da osa uporablja najprimitivnejše orodje, kakor ga je nekoč uporabljal človek, ko se je pričel posluževati kamna in palice.

Kako se je prvi človek naučil uporabljati kamen kot orodje, da je z njim dolbel jame in ga rabil kot orožje v boju? Na to moramo odgovoriti, da je pričel to najprimitivnejše orodje uporabljati na podlagi opazovanj in zapopadenja, da s tistim orodjem lahko več naredi kakor s prostimi rokami. Takrat je bil začetek človekovih iznajdb, katere slone vse na podlagi enakih izvorov.

Pleme dotičnih posebne vrste os v Teksasu ali samo nekatere posamezne ose dotične vrste so tudi zapopadle, da je ložje z orodjem, kamenčkom ali koščkom lesa izkopati jamo kakor pa s prostimi nogami. In končno ta žuželka uporablja svoje orodje prav tako kakor ga je primitivni človek, z dviganjem v zrak in spuščanjem na tla, kakor tudi služi prav v tiste svrhe.. Svrhe! Seveda morajo biti, katere živalico vodijo do tega, da dela in si zagotavlja obstoj.

Ta posebne vrste osa — ki pa ni sama, da uporablja orodje pri delu temveč so tudi druge nižje živali — na poseben način deluje s svojim kamnitim orodjem. Ko dviga orodje, dvigne celo svoje telo in ko ga izpusti se s celim svojim telesom in orodjem vred zažene v tla. To je torej premišljeno delo in nimamo vzroka, zakaj bi taki živali popolnoma odrekali vsak razum. — Po Servissu.

GITLOW MORA SANJATI.

Baltimore, Md. — Podpredsedniški kandidat 'Delavske stranke' Benjamin Gitlow je dejal v nedeljo zvečer na tukajšnjem protivojnem shodu, da bi La Follette zapeljal delavce v vojno, če bi bil izvoljen za predsednika. Kakor je Woodrow Wilson govoril o miru a potegnil deželo v vojno, tako bi po Gitlowovem mnenju La Follette vodil ameriške delavce v logične sadove svetovne kapitalistične borbe, če pride v Belo hišo. Kupčijski interesi, ki so podlaga moderne kapitalistične družbe, bi dajali smer njegovi politiki. La Follette bi moral tako plesati, kakor bi mu godli kapitalisti. Vojna bi bila neizogibna. — Gitlow mora na vsak način sanjati.

Vreči vrelci kot parni motorji. Zadnji časi so izredno bogati na izumih pogonov in gorilnih sil. Nismo še popolnoma proučili izuma dunajskega inženirja Delsa, ki hoče odpraviti vse motorje pri svojem pogonu in se okoriščati le z naravnimi silami, kakor jih rabijo živali, ko smo že zastrmeli nad genijalno iznajdbo ameriškega Hrvata Tesle, ki bo vodil vsa vozila po kopnem, vodi in zraku s pomočjo električnih valov.

Eno najvažnejših gonilnih sredstev tvori vsekakor še vedno voda, čije energijo pretvarjajo in eksploatirajo na vse možne načine. Za najnovejšo obliko tkzv. "belega oglja" lahko v doslovnem smislu smatramo, izkoriščanje vročih vrelcev, pri čemer služi toplota, ki jo vrelci privedo s seboj iz zemeljske notranjščine kot nadomestek umetno proizvajane toplote. Iniciativo za to novo izkoriščanje so dale Zedinjene države ameriške. S svojimi poizkusi so začele pri veliki gajsirski skupini v kalifornijskem okraju Sonoma in sicer sredi februarja p. l. Navrtale so vroč vrelec, ga spojile s parnim strojem, v katerem je vrelčeva toplota stvorila silo 150 konjskih sil, ki je neposredno gnala vrtalo za navrtanje drugega vrelca. Končni smoter tega vrtanja je, izčrpati iz skupine vročih vrelcev množino pare, ki bi zadostovala za pogon strojevja s parnimi dinamo in za dobavo toka dvanajstorici večjih mest širše okolice. Stroški za tok bi bili pri tem celo nižji kot pri vodnih napravah.

POTOVALNI ZASTOPNIKI ZA LIST PROSVETO.

Naša članica, Mrs. Christina Omahne, je na potovanju za list Prosveta in Književno matico v južnem delu države Illinois, potem pa gre v državo Kansas, kjer bode obiskala naše stare naročnike in ob enim tudi druge rojake in člane, da se naroče na list Proveta in naroče naše knjige. Apeliramo, da ji gredo rojaki in člani na roke, ter pomagajo pri agitaciji, kar je v korist za list.

Naš sobrat, Jernej Kokelj, potuje v državi Pennsylvaniji in obiskuje naročnike, ter rojake in člane za naročnino na list Prosveta.

Naš sobrat Anton Jankovich, pobira naročnino v Clevelandu in okolici in isto dela A. J. Alesh od časa do časa.

V državi Virginiji in Marylandu, ter pozneje tudi v Pennsylvaniji bode obiskal naročnike in rojake za naročnino naš sobrat Frank Ahlin.

Upravništvo toplo prporoča vse zastopnike rojakom in članom, da jim pomagajo pri agitaciji.

Filip Godina, upravitelj.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Culnkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 2405 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill., John Terčelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon, Run, Pa. John Grošelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Mare, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Žugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alič, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Ješko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

STRELA JE UDARILA V GOVEDO.

Sioux City, Ia. — Strela je udarila v govejo čredo farmarja John Toopa, ki živi blizo Hancocka, Minn. Ubila je šest in štirideset glav živine čiste pasme.

PISMA NA POŠTI

v Chicagu imajo: Gavrič Stevo, št. 31, Groschel Theresia, št. 30, Hurvich Ellen, št. 35, Krivokapith Jovo V. št. 44, Oslac Paul, št. 56, Jozef Pabijan, št. 59, Georg Puskar, št. 67, Ignac Sivcak, št. 73 in Johan Smecek, št. 76. Pisma dobite na glavni pošti z Adams ceste. Poleg tekoče številke povejte kraj, odkoder pismo pričakujete.

KNJIGE

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških frančiškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Žele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred $1.50.

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena $2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena $1.00 s poštnino vred.

Zajedalci. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena $1.75 s poštnino vred.

Zakon biogenezije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo poučna knjiga, ki tolmači mnoge naturne zakone in pokazuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena $1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi naročeni skupaj, dobite za tri dolarje.

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema

KNJIŽEVNA MATICA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Rudyard Kipling:

Riki-tiki-tavi.

Zdaj pa le odprite ušesa in me dobro poslušajte — kajti pripovedovati vam hočem čudovito zgodbo o krvavem boju, ki ga je započel Riki-tiki-tavi in ga tudi srečno in slavno končal. Mali ptiček Darzi in moškusova podgana Čučundra sta mu pomagala — večinoma je pa opravil Riki-tiki-tavi vse sam.

Riki je bil živalica, ki jo imenujejo v Indiji "mungos". Po svoji dlaki in košatem repu je bil skoraj podoben mački, glavo pa je imel prav kakor podlasica. Njegove oči in pa konec njegovega malega noska, ki se je vedno vohajoč premikal sem ter tja, so bili rožnate barve. Popraskal se je lahko po celem telesu, kjer se mu je ravno zdelo potrebno, in pri tem rabil katerokoli svojih nog, kakor se mu je poljubilo. Svoj rep je lahko postavil pokonci in ga nakošatil, da je bil prav tak kakor krtača za steklenice, in če se je plazil skozi visoko travo, je obenem kljubovalno ponavljal svoj bojni klic: "rik-tik-tiki-tiki-tek!"

Nekega dne je silno narasla reka, ki je Riki ob njej živel s svojimi starši, kajti vso noč je lil dež kakor iz škafa. In končno je razpenjena voda zgrabila ubogega Rikija in ga potegnila s seboj, čeprav je brcal okoli sebe in se branil na vse kriplje. Toda svoje rožnate oči je imel ves čas odprte, in ko ga je voda gnala mimo plavajoče odtrgane veje, se je prijel zanjo z zobmi in je ni izpustil, dokler ni izgubil zavesti.

Ko se je prebudil, je ležal na vročem solncu sredi vrtne grede, in majhen deček je stal poleg njega in klical: "Mamica, tukaj pa leži mrtev mungos, pridi sem, se bova igrala pogreb;" "Ne, Tedi!" je rekla mati, "nesi ga v hišo in pokaži ga očetu. Mogoče pa še ni čisto mrtev."

Deček je prijel Rikija previdno z dvema prstoma za rep in ga položil na mizo v jedilnici.

"No, kaj si pa privlekel, ti salamenski paglavec?" je zaklical velik mož. "Saj to je mungos — o ne, mrtev ni, veliko pa tudi ni manjkalo, pa bi bil utonil — poizkusiti hočemo, da ga spet oživimo." In zavil je Rikija previdno v vato in ga položil v bližino ognja. Ubogo, premrlo truplo se je začelo polagoma gibati — sopara se je začela vzdigovati od njega — potem je zmignil mali rožnati nosek — in kar naenkrat je Riki kihnil in ves zavzet odprl oči.

"Nikaj preveč ne ropotaj," je dejal mož, "če ne, ga preplašiš in uide nam. Bomo videli, kaj bo zdaj naredil."

Če bi bil Riki razumel, kaj je mož dejal, to bi se mu bil zasmejal na ves glas. Mungosa da bi kdo preplašil! No, kaj takega pa ne spravi kmalu kdo skupaj, kajti to je najbolj težavna reč na svetu. Mungos vam je od repa pa do konca nosu ves poln radovednosti. Vsi mungosi imajo eno in isto geslo, in to se glasi: "Teci in poglej, kaj je novega."

Riki si je ogledal pavolo — jo ovohal in razsodil, da ni, da bi jo jedel; nato se je pretegnil, tekel okoli mize, pokukal v kozarce za vodo, ovohal skodelico za sadje, se vsedel pokonci in se lizal kakor mačka — se popraskal in nenadoma skočil na dečkovo ramo in se tam vsedel.

"Kam pa bežiš, otročaj neumni!" se je smejal oče. "Česa se neki bojiš? Taka je pač njegova navada, kadar hoče s kom skleniti prijateljstvo."

"Brr! Kako me žgečka — po bradi in zdaj po vratu . . . brr! jaz ne morem zdržati!" je klical Tedi.

Riki-tiki je vtaknil glavo pod dečkov ovratnik in radovedno gledal po vratu doli, vohal okoli ušesa — zgoraj in spodaj, in ko je videl v sredi luknjo, je vtaknil tudi svoj rožnatobarvni nos notri. Tedi je zakričal in se otresal, Riki pa je skočil na tla in si lizal tace.

"Kako je ljubek!" je rekla Tedijeva mati. "In to naj bi bila "divja" žival. Meni se zdi, da je zato tako krotak, ker smo bili mi tako dobri z njim." "Vsi mungosi so taki," je odvrnil oče. "Dokler ga Tedi ne bo mučil, vlekel za rep ali ga poizkušal zapreti v kletko, bo to kar najbolj zaupljiva živalica in ostane vedno pri nas. Ali nimaš nič jesti zanj?"

Tedi je drl v kuhinjo in iztrgal zmerjajočemu kuharju kos surovega mesa iz roke. Razrezal ga je na male koščeke in pital z njimi Rikija, ki jih je z najboljšim tekom povžil. In ko se je najedel do sita, je tekel Riki na verando, se vsedel na solnce in se našopiril, da se mu je do kože posušil njegov lepi kožuh. Zdaj šele se je v resnici dobro počutil.

"Tukaj je pa res veliko bolj prijetno kakor doma v tisti stari luknji," je mislil sam pri sebi. "Potem pa se nahaja v tej-le hiši cel kup najraznovrstnejših reči, več, kakor jih je vsa moja familija kdaj videla skupaj. Tukaj moram ostati, dokler vsega ne prevoham in ne preiščem."

Ves božji dan je iztikal po vseh mogočih kotih okoli. V kopalni banji bi bil kmalu prav žalostno utonil. V tintniku na pisalni mizi si je svoj lepi rožnati nos čisto črno pobarval, in si opekel jezik, ko je hotel bolj natanko preiskati žareči konec cigare, ki se je kadila in molela velikemu možu iz ust. Zvečer je v otroški izbi z zanimanjem opazoval, kako so prižgali luč, in ko se je Tedi vlegel v posteljo, je poizkušal, ali se mu ne bi morebiti prilegale nogavice ali pa hlače malega dečka. Brž je splezal na zglavje in zaprl oči, kakor bi hotel spati. Toda žilica mu ni dala miru; pri vsakem najmanjšem šumu se je zdramil in začel dolgotrajno preiskavo. V izbo sta prišla Tedijev oče in mati, da bi mu rekla "lahko noč" in Riki je jima mežikal z blazinic naproti. "Ne, to pa vendar ne gre," je dejala mati. "Mogoče zi pa lahko Tedija ugriznil!"

"Oh, kaj takega mu še na misel ne pride," je odvrnil oče. "Nasprotno, ta mali pritlikavec je boljši čuvaj, kakor pa pes. Če bi na priliko prilezla kakšna kača v izbo . . ." Toda Tedijeva mati ni hotela niti misliti na kaj tako strašnega. In vendar je imel oče prav; kajti izbica, kjer je spal Tedi se je nahajala v samotni hiši na robu indijske džungle. (Džungla je v Indiji močvirje, poraščeno z gostim grmovjem, polno divjih živali).

(Dalje prihodnjič.)

JOSIP STRITAR:

SODNIKOVI.

(Dalje.)

"Ne, Nosan, tu ni treba nič pomiselka. Slabo se mi godi res, kaj bi tajil, saj tebi tako ne morem, ko bi hotel. Siromak sem, berač, a dozdaj še pošten. Če ne morem drugega, pošteno ime hočem zapustiti svojim otrokom, da se jim ne bo treba sramovati svojega očeta še po moji smrti. Če mi ne veš drugega sveta, pusti me in hodi zbogom!"

"To je torej tvoja zadnja beseda?"

"Kakor sem rekel."

"Kakor te je volja. Komur ni svetovati, njemu ni pomagati. Drugih imam dovolj na izbiro, ki z veseljem sprejmo mojo ponudbo. Saj ni da bi moral ravno ti biti." Vendar čez nekaj časa se premisli:

"Ne, Sodnik, tako te nemorem pustiti. Veš, mnogo dobrega sem pri tebi užil, ko se ti je še dobro godilo. Nehvaležen bi bil, ko bi bil šel drugam. Premisli se, bodi naš, ne boš se kesal. Kaj boš s svojo poštenostjo? Beračit pojdeš lahko z njo ti in tvoji otroci. Ali ni dolžnost očetu storiti za svoje otroke, kar more? Bojiš se, da bi nas zalezli? Nič se ni bati; mi smo previdni in vemo, kaj delamo; moja koža je meni tako ljuba, kakor tebi tvoja. Poskusi samo, videl boš, kako je to lahko in brez nevarnosti, samo jezik za zobmi! Nekaj srčnosti seveda je treba. Ali pomisli, da ti ni druge pomoči. Nekdaj so možje v takem stanju, v kakršnem si zdaj ti, o polnoči v ris hodili, hudiča klicali in mu svojo dušo zapisavali. Dandanašnji ni več taka navada. Hudič se zdaj ne da več priklicati, menda ima že toliko duš v peklu, da se za nobeno več ne zmeni. — Tiho, nekdo prihaja! Premisli to stvar čez noč; jutri pridem zopet o tem času na to mesto. Bodi pameten, Sodnik. Srečno!"

Nato izgine kakor senca. Sodnik je mirno obsedel na svojem mestu. Ni mu dejal, da naj pride, ne, da naj ne pride.

XVI.

Bilo je zvečer. Okoli velike mize pri Korenu je sedela kmečka druščina. Možje so se menili, kakor po navadi, o slabih časih, potoževali si svoje težave in nadloge in pili dobro Korenovo kapljico za tolažbo. Nazadnje se govorica obrne na posebne dogodbe med njimi.

"Saj pravim," oglasi se suh možiček v kotu, "mačko vrzi kakor hočeš, vselej ti pade na noge. Tega Sodnika ni ugonobiti. Kdaj smo že mislili, da mu je vrat zadrgnilo, vendar še diha in prav krepko diha. Nas pa da le kaj dregne, pa že ležimo na tleh, da se ne ganemo več. Kaj menite, možje, kako si je zdaj zopet opomogel? Jaz pravim, v loteriji je zadel kako veliko terno. Srečo ima ta človek, da nič takega. Moja stara stavi in stavi, pa še ambe ni nikoli zadela."

"Ti in tvoja večna loterija!" zavrne ga mož z zavihanimi rokavi ter krepko pljune pod mizo. "Brezar mu je pomagal, nič drugega. Kako da ne? Njegovo hčer ima rad in petičen je tudi, zakaj bi ne pomagal možu, ki bo danes ali jutri njegov tast!"

"Ta je bosa!" oglasi se rjavolas, pegast mož, ki je sedel predgovorniku nasproti: "Ko bi imel Brezar toliko stotakov kolikor ima desetakov, potem bi se govorilo. Kaj veš ti, koliko ima Sodnik dolga! Vse vkup, kar imamo mi, ki tukaj sedimo, ni toliko vredno. In ko bi mu tudi Brezar mogel in hotel dati, kolikor potrebuje, da izgázi, potlej se še le vpraša, ali bi hotel Sodnik pomoči od Brezarja. Saj menda veš, kako ga sovraži in zaničuje. Ti ne poznaš Sodnika, ako meniš, da bi se kedaj pred Brezarjem tako ponižal. Ali ni bolj pametno misliti, da se je sin Matija usmilil svojega očeta? Dobro se mu godi, kakor govore, tam na Nemškem, ali kje je. Bogati trgovec, pri katerem je bil v službi, vzel ga je za tovariša; edino hčer ima in Matija bo zet njegov."

"Tudi takisto ne bo, kakor ti praviš, Martin," seže mu v besedo zaripljen možak, ki je do zdaj, brado s komolci podpirajoč, mirno poslušal to modrovanje. "Vi možje, vsi nič ne veste. Mene poslušajte in potem mir besedi! Meni je pravil Mejačev Jurij, ki ga je sam slišal, in on bo menda vendar vedel, odkod ima denar. Dobil je pravdo s tistimi možmi, ki so pri nas tovarno zidali. Vsega res ni dobil, kar so mu dolžni, a vendar toliko, da se more zopet gibati; ali upa sčasom še več. Tako, zdaj veste!"

Nato se je možiček v kotu, ki je bil izprožil ta pogovor, ravno pripravljal, da bi mu odgovoril, ali v tem trenutku se nekaj zgodi, kar je možu sapo zaprlo. Vrata se nenagloma odpro; prikaže se ženska, ki je bila možu predobro znana. Ženska na pragu obstoji in nekaj časa molči, bodisi da je bila tako spehana, ali pa od jeze ni mogla izpregovoriti besede. Jezna je bila, to se je videlo z njenih zaripljenih lic in bolščečih oči. Vsa družba se je obrnila proti nji, razen moža v kotu, ki je bil vidno v veliki zadregi. Čez nekaj časa odpre žena usta, in iz njih se vsuje gosta toča srditih besed in zarobljenih priimkov nad glavo nesrečnemu možu. Zdaj pa zdaj je odskočilo tudi kako zrno na njegove tovariše, ki niso prav vedeli, kako bi se držali v tej nevihti. Huda vest je pač natihoma govorila vsakemu izmed njih: kar se je njemu zgodilo, to lahko tudi tebe doleti, in ne čisto po krivem. Toda pustimo že neprijetni prizor, enako neprijeten pripovedovalcu in poslušalcu, in obrnimo se drugam, v Sodnikovo hišo. —

Tu vidimo Sodnika v svoji sobi, v pogovoru z Valentinom. Rad je imel, kakor vemo, Sodnik svojega sina, hvalil ga je in ponašal se ž njim pred svetom, toliko bolj ga je peklo, da zdaj tako brez pravega dela postopa doma. Njegova prva skrb je bila torej, ko si je bil opomogel, kar najprej mogoče, odpraviti ga zlepa od hiše. Poklical ga je k sebi, da bi mu razodel svoj sklep.

"Saj to menda sam vidiš in čutiš, ljubi sin," pravi mu prijazno, "da ni vse, kakor bi imelo biti. Očital ti ne bom ničesar, ne dajal ti dobrih naukov, kakor bi bila morda očetovska dolžnost; saj tem tudi sam nekoliko kriv, da je tako. Da ne more dalje tako biti, da ni tukaj tvoje pravo mesto, to pač čutiš sam. Na Dunaj, praviš, da ne moreš nazaj, ne bom te pritiskal in izpraševal, zakaj. Ali vlačiti se tod kakor megla brez vetra, to te ne more veseliti in tudi meni je hudo, ko te tako vidim. Glej torej, da si preskrbiš kje kako malo službo za silo, da boš vendar vsaj kaj; da bi bil kedaj to, kar sem s teboj nameraval, tega upanja pač ne smem več imeti. Pojdi v mesto, tam se najprej kaj najde, če ni drugače, kaka služba za pisarja. To je vendar nekaj za začetek, potem se bo že dalje videlo. Če ti bo sila, saj veš, kje imaš očeta; vendar skrbi kolikor mogoče, da se skoraj postaviš na svoje noge. Tvoji materi sem že sam vse razložil; poslovi se na kratko od nje in od drugih. Potem pojdi zbogom. Na, tu imaš nekaj za prve potrebe, dobro gospodari, priden bodi, varuj se dolgov in slabe tovarišije."

Valentin spravi podani mu denar ter reče očetu:

"Vi ste bili vedno dobri z mano, oče, dasi sem bil tako malo vreden vaše dobrote. Tudi zdaj ste mi storili, česar sem sam najbolj želel. Skrbeti hočem naprej, da vam ne bodem delal sramote, kakor sem vam jo do sedaj. Zdravi ostanite, oče!"

Valentin bi bil morda še kaj rekel, ali v tem trenutku je bil res tako ginjen, da je še zadnje besede težko izgovoril. Bil je, kakor smo videli, lahkomiseln, razvajen, samopaš človek, ali poleg tega je imel vendar mehko srce, v katerem je našla dobra beseda svoje mesto, in razuzdano življenje mu ni zadušilo zadnje iskre pravega čuta in moštva.

Še tisto noč je spal pod tujo streho in Andreju Sodniku se je bil odvalil težek kamen od srca.

(Dalje prihodnjič.)

Današnji Monte Carlo.

Monte Carlo! Kdo ga ne pozna? Ni je magnetične sile, ki bi tako vlekla nas kot denar, in ni imena, ki bi bil z njim bolj spojen, kot svetovna igralnica ob francoski rivijeri.

Iz Nice vozi v kratkih presledkih avtomobilni omnibus v Monte Carlo in obstane, seveda v interesu gosta, natančno pred igralnico tropično lepega svetovnega kopališča. Ako bi pa potnik izpregledal tudi avtobuse, ima na vsakem vogalu cestno železnico v isti smeri. Menda ni treba omenjati železnice, ki se ustavi v kleteh kazina, odkoder se potniki z dvigalom povzpno naravnost v igralnico. Ob gotovih urah se dvignejo vsak dan v Nici letala in se spuste v Monte Carlu na tla na aerodromu, ki ga seveda vzdržuje kazino. Vse to samo zato, da se posetnik ne bi zmotil!

Igralnica v Monte Carlu vzdržuje nad štiri tisoč nameščencev (krupjeje, natakarje, vratarje, detektive, upravno osebje in služinčad, kakih 40 hotelov), torej skoraj vse prebivalstvo države Monako. Razen tega vzdržuje tudi kneza monaškega samega, ki dobiva letno 14 milijonov frankov civilne liste. Kazino je lani vtaknil v žep 170 milijonov frankov čistega dobička, ne da bi lastniki zardeli.

Kazino dela z bliščečo hipnozo. Vsa njegova noblesa, njegova korektnost, imponujoča lepota stavbe in njena obsežnost, gumbi na livrejah služinčadi, vse pospešuje to hipnozo. V tej krasni palači se igra na videz kar tako mimogrede. Kot napisne table služijo koncerti in operne predstave, pri katerih sodelujejo najslavnejši umetniki sveta. Toda pri tem se v pritličju od desetih dopoldne do dveh ponoči neprestano igra pri mizah, pozimi in poleti, iz leta v leto. Toda le v velikih dvoranah. V Sporting Club, v najsvetejšem, je dostop dovoljen le popoldne, zato pa tam vložek tisoč frankov ni nič posebnega. Nekoč je imel kazino tekom osmih ur nad en milijon frankov dobička.

Krupjéja, moža, ki inkasira in izplačuje vloženi denar in vrti ruleto, ne zanimajo igralci. Pri normalnih izplačilih ne seže v blagajno, ampak izplačuje dobiček kar iz vložkov na mizi. Kroglico na ruleti vrtita menjaje dva krupjeja, ki si sedita nasproti na daljših straneh mize. Vsak krupjé ne dela več kot eno uro, često pa se pripeti, da ga še pred tem časom zamenjajo. To se zgodi tako hitro, tako nemoteno in tako tiho, da se skoraj ne zapazi. Igralnica ne slepari. Popolnoma nespametni pa niso oni igralci, ki tekom celega večera špekulirajo na isto, v večjih ali manjših presledkih se ponavljajočo številko. Včasih ima številka v rokah krupjeja nekoliko metafizične možnosti. Zdi se, da sta si roka in številka, skoraj bi rekli, sorodna, kakor vzrok in posledica. Kazino ve dobro, da se taki primeri nehote dogajajo. Je pač posebna sila ročnih mišic, živcev, nekaj posebnega, težko razumljivega, nepreračunljivega. Ako meče roka 20 let vsak dan po osem ur z enakim zamahom kroglico v ruleti, ne bo nič čudnega, ako se izid igre da kolikor toliko preračunati. Neki stari krupjé je nekoč igralcu, Angležu, sedemkrat po vrsti priigral znaten vložek, ki ga je dotičnik stavil na številko 21.

Po vojni banka ne jamči za nič več. Banka ne daje več povratnih vozovnic kakor pred vojno, ko je plačala vožnjo v domovino igralcu, ki je izgubil znatne zneske. Igralnica lahko odtegne vsakomur dostopnico brez navedbe vzroka. V kleti poslopja se nahaja tudi mrtvašnica, kamor vodijo posebna dvigala iz igralnic. Vse, kar stori sedaj banka brezplačno, je zastonj pogreb. Kazino ima svoje lastno pokopališče, na katerem je že več kot tri tisoč grobov. Odkar obstoja banka, se pripeti povprečno vsakih 14 dni kakšna nesreča. Ni dolgo tega, ko je neki starejši gospod — čudno zopet Anglež — ko je izgubil vse imetje, zadevo poravnal kar pri mizi. Truplo so nevidne roke v par sekundah odnesle iz dvorane, in igra se je brez presledka nadaljevala. Ljudje pa so kot divjaki planili k mizi, kjer se je ravnokar odigrala drama, misleč, da jim nesreča drugega prinese srečo, ki jo tako love v Monte Carlu.

S teras poslopja, z visečih vrtov se vidi na temnomodro morje. Malo jih je, ki imajo za to naravno krasoto smisla, kvečjemu oni, ki so izgubili pri igri. Tam stoji tudi palača kneza monaškega, ki živi od banke.

Domači prebivalci Monte Carla ne smejo posečati kazina; oni, ki bi prestopili zakon in vseeno igrali, izgube državljanstvo monaško, — občutna kazen, ker so doma oproščeni vojaščine in davkov; ne samo to, dobivajo celo podpornine od banke. V Franciji je menda le en sam veliki gospod, ki ni izgubil v kazinu niti vinarja. Ta gospod je baron Rothschild, ki ima polno delnic igralnice. In zato je pameten.

Monte Carlo je žila - dovodnica vse francoske in tudi italijanske rivijere in celo vsega sveta. Igralci . . . dogajajo se vesele in tudi pikantne stvari. Polovica igralcev obstaja iz starih dam, ki se zjutraj točno ob desetih vsedejo k mizi, igrajo s par franki, beležijo na polo papirja izide iger, beležke prinašajo kasneje v kujige, vpijejo, pa tudi kradejo in so predrzne. Te gospe so strah bank in dostojnih igralcev. Samo one vedo, odkod prihajajo. Kradejo vložke drugih, dajejo napačne podatke in kriče dan in noč kot ujede. Pred kratkim je bila v kazinu 70letna Irka, nosila je lep kožuh, na glavi domačo ruto, na vratu pa ji je bingljal velik rdeč zvonec. In vendar ni nikogar, ki bi videl na tem kaj čudnega. Rdeči zvonec pomenja zanjo srečo, torej naj ga ima. Ravno tako malo pozornosti vzbuja, ako pridejo k mizi elegantne dame v dveh raznobarvnih čevljih, v črnem in belem. Ali pa si oblečejo moške rokavice, ko začno igrati. V tej blesteči norišnici je vse samo ob sebi umevno. Nič posebnega ni, ako kdo, ko se začne njegova ladja potapljati, izvleče iz žepa številko garderobe, sešteje resnega obraza številke, pomnoži izid z dnem rojstva kakega bližnjega sorodnika in potem odločno stavi — na rouge. Neki madžarski učitelj ne dela ves dan drugega v Monte Carlu, kot da od jutra do večera beleži muhe rouletke. Za te notice mu plačujejo veliki igralci po 40, 50 frankov za popoldne. Del tega prisluženega denarja pošilja ta možakar vsak mesec domov. Je tih, dostojen in soliden gospod.

V Monte Carlo hite sanje milijonov ljudi. K njegovi divni legi, k njegovemu rastlinstvu palm, cipres, kaktej, oranž in mimoz, in vencu golih gora v ozadju. Monte Carlo leži v zalivu Sredozemskega morja. Domačini, od solnca ožgani Monegaski, ostajajo zvesti poslu svojih dedov — obrt krupjejev se podeluje od očeta na sina. Kakor pri krvnikih. Sicer pa, kdor ni krupje, je detektiv.

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

RAZGLAS.

Konzulati kraljevine Srbov, H vatov in Slovencev bodo izda po novi naredbi vsem našim seljencem in ostalim državljano kateri potujejo v domovino kratki poset ali na odsotnost, vratne vize za šest mesecev, s terimi se bo mogoče brez zapre vrniti v dotično deželo, v me njih priselniških predpisov. P cijske oblasti kraljevine Srb Hrvatov in Slovencev bodo vid le take potne liste s povratni vizami brez zaprek za povrat ako ne bo kakih drugih postav zaprek.

Generalni konzulat kraljev Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ali veš, zakaj se tvoj d tako rad potepa z drugimi d in uganja razne "poredno Odgovor na to in mnoge ug v obnašanju otrok najdeš v k gi "Zakon biogenezije", ka dobiš pri Književni matici SN

NAZNANILO IN ZAHVAL

Žalostnim srcem naznanja tužno vest, da je nemila smrt p trgala nit življenja našemu n vse ljubljenemu sinu in bratu

CHARLES KAUČNIK-U.

Umrl je dne 19. julija, 1924 3 uri 11 minut popoldne v st sti 16 let, 8 mesecev in 4 dni, pet dnevni mučni bolezni za p nico kateri se je pridružila t vročinska bolezen in vsaka zdr niška pomoča bila je zamanj. je član društva "Sloga" št. S. N. P. J. in društva S. S. P. v Waukegan, Ill., kateri obe d tvi s zastavama načelu sta priredila skupno krasni po dne 22 julija ob dve uri popol Za kar izrekamo na tem m članom obeh dveh društev n najlepše zahvalo za darovana k sna venca, ki so jih položili njegovo krsto v zadnji posl ter hvala mladeničem, ki so p čuli ob njegovom mrtvaškem o in ga sprejeli pri pogrebu. Hv tudiženskem društvu "Moška nakopravnost" št. 119, SNPJ, darovani krasni venec in za ležbo pri pogrebu s zastavo, enako hvala društvu Sokol gr za darovani krasni šopek c lic. Hvala tudi Carpenter L No. 448 za darovani krasni nec. Hvala lepa mojima se ma in bratu: Frances Lenarši njenem soprogu, Karolini Ku in njenem soprogu, ter dr Frank Arhar za darovane ve in šopke cvetlic, ter nam d pomoč in tolažbo za časa bol in ob smrti našega sina. Hvala pa mojima stricama Antonu govšek in Johnu Kogovšek in progi za darovana venca in za lažbo. Lepa hvala družinam J Mahnič, Frank Mihevc. Lov Jancu, Leo Kuclerju. Mr. in M Mary, Jennie in Anton Ce Mr. in Mrs. Garafol, Mr. in M Istenič, Mr. in Mrs. Grobel Mr. in Mrs. Jašovec, Mr. in M Lešnak, Mr. in Mrs, Marolt, in Mrs. Bezek, Mr. in Mrs. S taršič, Mr. in Mrs. Nemanič, in Mrs. Oblak, Mr. in Mrs. M vrh, Mrs. Anna Kuhar, Mr. Kavčič, Miss Elsie Turk, Mr. Mrs. Frank in Agi Grobolšek, Peter Oblak, Frank Oblak, Vi Pivk in Aloisu Grebenc, hvala vsem skupaj za daro krasne vence in šopke svežih c tlic, ki ste jih podarili v za prijateljski pozdrav našemu kojnemu sinu, ter za vdeležb pogrebu.

Še enkrat naša najlepša h vsem znancem in prijateljem, so obiskali in v tako velikem vilu spremili k zadnjem po našega sina. Hvala lepa taj društva za ginjliv govor ob g li. Tebi dragi naš sin in brat želimo počivaj umiru in k bodi tebi ameriška gruda, solnce upira naj svoje žarke tvojo gomilo, ti nam pa osta za vedno v naših srcih v bla spominu. Žalujoči ostali: Ja in Johana Kaučnik stariši, J nie sestra in Joseph Kau brat, vsi v Waukegan, Ill.

DA SKUHAŠ DOBRO P VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, in vse druge potrebščine. in se prepričajte, da je doma pi kuhani vedno je najboljši in na pejši.

Grocerijam, slaščičarjem in v dajalne železnine damo primeren pust pri večjih naročilih. Piš informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland